

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/217436,Plk-Ryszard-Kuklinski-szpieg-CIA.html>
04.04.2026, 12:30

Płk Ryszard Kukliński - szpieg CIA

Oficer Sztabu Generalnego Wojska Polskiego na początku lat 70. nawiązał współpracę z amerykańskim wywiadem. Jako Jack Strong przekazał m.in. strategiczne plany Układu Warszawskiego. Ryszard Kukliński urodził się 13 czerwca 1930 r. w Warszawie.

[Polskie wojsko](#) [Stan wojenny](#) [Stosunki międzynarodowe](#) [Tajne służby USA](#)

13.06

W 1946 r. wstąpił do Polskiej Partii Robotniczej, rok później zaś – do Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 1 we Wrocławiu. Ukończył ją w 1950 r. w stopniu chorążego.

W kolejnych latach regularnie doksztalał się i awansował. W 1964 r. ukończył studia w Akademii Sztabu Generalnego. W latach 1967–1968 pełnił służbę w Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli w Wietnamie. Po powrocie do Polski przygotowywał m.in. ćwiczenia i plany inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację. W 1972 r. został awansowany do stopnia pułkownika.

Jako oficer Zarządu I Sztabu Generalnego poznał wiele tajemnic Ludowego Wojska Polskiego i Układu Warszawskiego, w tym plany wojny napastniczej UW przeciwko Zachodowi. Na początku lat 80. uczestniczył też w przygotowaniach do wprowadzenia w PRL stanu wojennego.

W 1962 r. nawiązał współpracę agenturalną z Wojskową Służbą Wewnętrzną. Długo uchodził za zaufanego człowieka Wojciecha Jaruzelskiego, Czesława Kiszczaka i „towarzyszy radzieckich”.

Tymczasem w 1972 r. podjął współpracę z wywiadem Stanów Zjednoczonych. W ciągu dziesięciu lat przekazał Amerykanom ponad 40 tys. stron dokumentów dotyczących PRL, ZSRS i Układu Warszawskiego. Ujawnienie sowieckich planów agresji na Europę Środkową pomogło państwom NATO przygotować adekwatną odpowiedź i być może uchroniło świat przed wybuchem III wojny światowej.

Zagrożony dekonspiracją i aresztowaniem, w listopadzie 1981 r. Kukliński wraz z żoną i dwoma synami został ewakuowany z Polski przez CIA. W 1984 r. Sąd Warszawskiego Okręgu

Wojskowego zaocznie skazał go na karę śmierci. W pierwszej połowie lat 90. w odstępie kilku miesięcy w niejasnych okolicznościach zginęli obaj synowie pułkownika.

W 1995 r. Izba Wojskowa Sądu Najwyższego uchyliła wyrok wobec Kuklińskiego. Podjęte wówczas ponownie śledztwo w jego sprawie zostało umorzone w 1997 r. Prokuratura uznała, że pułkownik działał w stanie wyższej konieczności.

Ryszard Kukliński zmarł w wieku 73 lat w szpitalu w Tampie na Florydzie. Urna z prochami pułkownika została 19 czerwca 2004 r. złożona w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

Kukliński jako pierwszy cudzoziemiec został uhonorowany wysokim odznaczeniem CIA – Distinguished Intelligence Medal. Upamiętniają go tablice, skwery i pomniki.

Polecamy:

- [Filip Fraćkowiak: Generał Kukliński](#)

- [Krzysztof Pawluczuk: Ryszard Kukliński. Człowiek, który umknął Moskwie](#)
- [Artur Cieślik: Powinność, nie zdrada](#)
- [Wystawa: Ryszard Kukliński](#)
- [Wykład: Między Wschodem a Zachodem. Ryszard Kukliński dla Polski](#)
- [Rozmowa z cyklu Tajemnice wywiadu – Płk Ryszard Kukliński](#)
- [Historia dla Ciebie - Ryszard Kukliński, Służba Bezpieczeństwa PRL i jej likwidacja](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Polskie wojsko, stan wojenny, Stosunki międzynarodowe, Tajne służby, USA

Artykuł

Ryszard Kukliński w mundurze majora (IPNBU-4-1-3-3-1-1)